יא.ז. ג) לעיל ו. מנחות לה: [מגילה טו: סוטה יו. חולין פט,ז, ד) ופסחים מט:ז, סנהדרין לו.ן, ז) ויומא פח.ן, וועי׳ בפירש״י בעמוד ב׳ ד"ה דמסרג],

מוסף רש"י

הרואה הספד. מינה זו לנדה הראוהו (ב"ק נה.). אלו תפילין שבראש. אות הן לכל כי שם ה' נקרא עליך וחולין פט.) שכתוב בהן רוב סדרשה בכל שבת (ב"ק קיג.).

רב ניסים גאון

. הרואה את הנחש בחלומו פרנסה מזדמנת לו. זה הדבר בנוי על העיקר שהזכירוהו בפ' יוה"כ (דף עה) תניא ר' יוסי אומר בוא עוו) ועניא די יוסי אומו בוא וראה שלא כמדת הקב״ה מדת בשר ודם כו' קלל את הנחש עלה לגג מזונותיו מזדמנת לו:

מומד ביק נק ניק שו בין בים בין בים מומד מו מוכף על גביו שיפה: נס נעשה לו. נו"ן כנגד בלא הטא. לפי שחו"ל אין לה זכיות אלא עון יש בישיבתה וזה עומד נו"ן וכגון שראה השם כתוב: הנינא. נוני"ן הרבה נסים רבים: ערום בלא אותם עונות: בא"י. שהרבה מלות תלויות בה חה והני מילי בכחבא. אכולהו קאי שראה הונא או חנינא או חיבה העומד ערום סימן שהוא ערום ממלוחיה: הנחפש להרדיוע. זו של הספד כתובה דמשמע חסו עליו ופדאוהו: דלא סיים. שומרין אותו שלא יברח אלמא סימן שמירה הוא ששומרים אותו

שנעור משנתו קודם שנסתלק סימן הוא שסמוך אלל הקב"ה: מובטה לו שהוא בן העולם הבא. ונוטל חלקו וחלק חברו בגן עדן דדמי לחשת חיש: פלגי. רמונים שנחלקו: ילפה לחורה. שנאמר אשקך מיין הרקח היינו תורה: מעסים רמוני. הנמלץ מן הרמונים: נכסיו מלליחין. כהדם זה שעליו משולשים זה על זה כמין קליעה: בכנייהו. על כנס במקומס במחובר: הוי ראש ישיבה. שמכריז ומלוה לרבים: אני ראיתיה וכו'. ועל כן נעשיתי ראש ישיבה במתח מחסיח: מרבילה. גינה ח"נ בהמ"ד. תרביצא נאה וגילה נוטריהון של תרנגול: מלויה בקשמו. בספק כביצים הללו שהאוכל סתום בם: נשתברו. נתגלה האוכל: וינחם אל מחוז. היינו כרך: חפלם. סימן הוא להיות חפליו נעשים: המגלה. סימן גדולה ותפארת היא לו כמו ויגלח ויחלף וגו' (בראשית מא): בעריבה. בספינה: דמדליה. שהולכת בגובה של ים: הנפנה. סימן הוא שסרחונו וגנותו נפרש ויולא מעליו: והוא דלא קנה. שלח המחים ידיו: בבבל עומד

הא דמסרג הא דלא מסרג הרואה הונא בחלום גם נעשה לו חנינא חנגיא יוחגן גםי נסים נעשו לו ייהרואה הספד בחלום מז השמים חסו עליו ופראוהו והני מילי בכתבא העונה יהא שמיה רבא מברך מובמח לו שהוא בן העולם הבא הקורא ק"ש יראוי שתשרה עליו שכינה אלא שאין דורו זכאי לכך המניח תפילין בחלום יצפה לגדולה שנאמר יוראו כל עמי הארץ כי שם י"י נקרא עליך וגו' יותניא רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש המתפלל בחלום סימן יפה לו וה"מ דלא סיים הבא על אמו בחלום יצפה לבינה שנאמר 2כי אם לבינה תקרא הבא על נערה מאורסה יצפה לתורה שנאמר יתורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב יאל תקרי מורשה אלא מאורשה הבא על אחותו בחלום יצפה לחכמה שנאמר יאמור לחכמה אחותי את הבא על אשת איש בחלום מובמח לו שהוא בן העולם הבא וה"מ דלא ידע לה ולא הרהר בה מאורתא א"ר חייא בר אבא הרואה חטים בחלום ראה שלום שנאמר ףהשם גבולך שלום חלב חטים ישביעך ₪

מידי היוק: אגם. שיש בו קנים גדולים וקטנים וסמוכים זה לזה סימן לראש ישיבה שהגדולים והקטנים מתקבלים יחד קבון גדול ובאים לשמוע דרשה מפיו: יער. אילנות גדולים ואינן סמוכים זה לזה אף זה סימן לראש לתלמידי הרב והוא ראש לבני כלה שמפרש לחלמידים שמועתם אחר שעמד הרב והם מחזרין על שמועתם ויש תלמידים שלא יבינו בדברי הרב ככל הצורך וזה מבינה להם: **חלי טבלא**. נראה לו שהיה זוג וענבל חלוי בצוארו ומשמיע קול והוא סימן לראש ישיבה שמשמיע קול לרבים: ונבחי בה נבוחי. קשקשתי בה בחול: עונוחיו מחולין לו. לפי שהעונות קרויין אדומים שנאמר אם יאדימו כתולע (ישעיה א) ואומר נכתם עונך (ירמיה ב) וסימן הוא שפורשין ממנו: פרנסתו מוומנת. כנחש שעפר לחמו ומצוי לו בכל מקום: הרגו. לנחש: כל שכן שנכפלה לו. שהרי נתגבר עליו: ולא היא. אלא רב ששת דורש להנחתו לפתור חלומו לטובה: יש שותהו כו'. לפיכך אין לעמוד על פתרונו:

שם וְיָ נְקְרָא עַלֶּיךְ וְיְרָאוּ מַפֶּרָ: דברים כח י 2. בּי אָם לַבִּינְה תִקְרָא לַתְּבוּנָה תִּתֵּן קוֹלֶךְ: לַתְּבוּנָה תִּתֵּן קוֹלֶךְ:

3. תוֹרָה צְוָּה לְנוּ מֹשֵׁה

. בּיבּי. 5. הַשָּׁם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב

נ. הַשְּׁבִּיעַךְּ שְׁלְּזֹם הֵעֶב חִשְּׁים יַשְּׁבִּיעַךְ תהלים קמז יד ה. וַיָּגָע עַל פִּי וַיֹּאמֶר הָנַּה נָגַע זָה עַל שְּׁפָתֶיךְ וְסָר נָגַע זָה עַל שְׂפָתֶיךְ וְסָר עונף וְחַטָּאתְרְ תִּכְפָּר:

זִיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךּ:

י ערי ב אַרְישָׁן: תהלים קנח ג אַסְרִי לְּגָּפָן עִירוֹ וְלְשַׂרְקָה בְּנִי לְגָּפָן בְּנִי לְבָשׁוֹ וְבָּהַם עַנְבִים בַּיֵין לְבָשׁוֹ וּבְּהַם עַנְבִים סותו: בראשית מט יא 9. נצר תְאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָה ושמר אַדניו יכבד:

ן שמר אַדניו יְבְבָּד: משלי כז יח 10. אָנְהָגָּךְ אַבִּיאָרְ אָל בִּית אִמִּי תְלִמְדֵנִי אַשְקְרְּ מַיִּין הָרֶקַח מַעֲסִיס רְמֹנָי:

וו. כחוט השני שפתתיר וו. בְּווּס וְיַשְׁרָּ שְׁבְּוֹתְּרָּ וּמִדְבָּרֵיךְּ נָאוֶה בְּפָלַח הָרִמוֹן רַקְּתֵךְּ מִבַּעִד לְצַמְתַרָּ: שיר השירים דג 12. זַיִּת רַעֲנֶן יְפֵה פְרִי תֹאַר קרא יִי שְׁמֵּף לְקוֹל הָמוּלְּה גְדֹלָה הִצִּית אַשׁ עָלֶיה וְרָעוּ דָּלִיוֹתִיו:

וְן ערּ רָּלְיוֹוְנִיוּ. ירמיהו יא טז 13. וְאַתָּה הְּצַנָּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אַלֶּיךְּ שֶׁמֶוּ זַיִּת זֶךְּ בָּתִית לַמְּאוֹר לְהַעָלת נֵר תָּמִיד:

14. תַּם עֲוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְּלוֹתַךְּ פָּקַד עֲוֹנֵךְ בַּת אֱדוֹם גִּלָּה עַל בַּוּנ אֱוּוּם גֶּלְוּוּ בֵּל 15. וְדֵי חֲלֵב עִזִּים לְלַחְמְךְּ לָלֶחֶם בֵּיתֶךְ וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיף: משלי כז כז 16. וּלְקַחָתֵּם לָכֵם בַּיוֹם הראשון פּרי עץ הָדֶר בַּפּת הְמָרִים וַעֲנָף עץ עָבֹת וְעַרְבִי נָחַל וּשְׁמַחְהָם לִפְּנִי יִי אֱלֹהַיכָם שִׁבְעַת יָמִים: אָ אֱלֹהִיכָם שִׁבְעַת יָמִים:

ויקרא כג מ 17. חָבְמוֹת בַּחוּץ תָּרֹנָה בָּרְחֹבוֹת תִּתֵן קוֹלָה:

.19 מהר צעה להפתח יולא יָמוּת לַשַּׁחַתוְלֹא יֶחְסֵּר לְחְמוֹ: ישעיהו נא יד 20. וְיִין יְשַׁמַח לְבַב אֱנוֹשׁ להצהיל פנים משמן ולחם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד: תהלים קד טו

תהלים קד טר 21. הנגי שַבֶּר לְאוֹבֵד וְיִין לְעָרֵי נָפֶשׁ: משלי לא ו 22. לְבוּ לְחַמוּ בְּלְחַמוּ זּשְׁתוּ בְּיִין מְסְבְּתִּי: וּשְׁתוּ בְּיִין

משלי ט ה

רבינו חננאל הא דמסרג. פי׳ שיש עליו הרואה שעורים בחלום סרו עונותיו שנאמר הרואה שעורים בחלום סרו עונך וחטאתך תכופר אמר רבי זירא אנא לא סלקי מבבל לא"י עד דחזאי שערי בחלמא הרואה יוסר עונך וחטאתך המופר אמר הבי זירא אנא לא גפן מעונה בחלום אין אשתו מפלת נפלים שנאמר יאשתך כגפן פוריה שורקה יצפה למשיח שנאמר אוסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו הרואה תאנה בחלום תורתו משתמרת בקרבו שנאמר ינוצר תאנה יאכל פריה הרואה רמונים בחלום זומרי פרי עסקיה כרמונא רברבי רבי עסקיה כרמונא פלגי אם ת"ח הוא יצפה לתורה שנאמר ייאשקך מיין הרקח מעסים רמני ואם ע"ה הוא יצפה למצות שנאמר אם דר דרווא יצפר לדוודה שנאכון האשקן כיין דון קוד מקטים דמני האם עדר דווא יצפר למצות שנאמר ייבפלח הרמון רקתך מאי רקתך יאפילו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון הרואה זיתים בחלום זומרי פרי ורבי וקאי עסקיה כזיתים וה"מ פרי אבל אילני הויין ליה בנים מרובין שנאמר יבניך כשתילי זיתים וגו' איכא דאמרי הרואה זית בחלום שם מוב יוצא לו שנאמר יִיזית רענן יפה פרי תואר קרא י"י שמך הרואה שמן זית בחלום יצפה למאור תורה שנאמר יוויקחו אליך שמן זית זך הרואה תמרים בחלום תמו עונותיו שנאמר יתם עונך בת ציון אמר רב יוסף הרואה עז בחלום שנה מתברכת לו עזים שנים מתברכות לו שנאמר יודי חלב עזים ללחמך הרואה הדם בחלום נכסיו מצליחין לו ואם אין לו נכסים ירושה נופלת לו ממקום אחר אמר עולא ואמרי לה במתניתא תנא והוא דחזא בכנייהו הרואה אתרוג בחלום הדור הוא לפני קונו שנאמר זופרי עץ הדר כפות תמרים הרואה לולב בחלום אין לו אלא לב אחד לאביו שבשמים הרואה אווז בחלום יצפה לחכמה שנאמר ייחכמות בחוץ תרונה והבא עליה הוי ראש ישיבה אמר רב אשי אני ראיתיה ובאתי עליה וסלקית לגדולה הרואה תרנגול בחלום יצפה לבן זכר תרנגולים יצפה לבנים זכרים תרנגולת יצפה לתרביצה נאה וגילה הרואה ביצים בחלום תלויה בקשתו נשתברו נעשית בקשתו וכן אגוזים וכן קשואים וכן כל כלי זכוכית וכן כל הנשברים כאלו הנכנס לכרך נעשו לו חפציו שנאמר ייונחם אל מחוז חפצם המגלח ראשו בחלום סימן יפה לו ראשו וזקנו לו ולכל משפחתו היושב בעריבה קטנה שם טוב יוצא לו בעריבה גדולה לו ולכל משפחתו וה"מ דמדליה דלויי הנפנה בחלום סימן יפה לו שנאמר יימהר צועה להפתח וה"מ דלא קנח העולה לגג בחלום עולה לגדולה ירד יורד מגדולתו אביי ורבא דאמרי תרווייהו כיון שעלה עלה הקורע בגדיו בחלום קורעים לו גזר דינו העומד ערום בחלום בבבל עומד בלא חמא בארץ ישראל ערום בלא מצות הגתפש לסרדיום שמירה נעשית לו נתנוהו בקולר הוסיפו לו שמירה על שמירתו וה"מ בקולר אבל חבלא בעלמא לא הנכנס לאגם בחלום נעשה ראש ישיבה ליער נעשה ראש לבני כלה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע חזו חלמא רב פפא דעייל לאגמא נעשה ראש ישיבה רב הונא בריה דרב יהושע דעייל ליער נעשה ראש לבני כלה איכא דאמרי תרווייהו לאגמא עיילי אלא רב פפא דתלי מבלא נעשה ראש ישיבה רב הונא בריה דרב יהושע דלא תלי מבלא נעשה ראש לבני כלה אמר רב אשי אנא עיילית לאגמא ותלאי מבלא ונבחי בה נבוחי תני תנא קמיה דר"ג בר יצחק המקיז דם בחלום עונותיו מחולין לו והתגיא עונותיו סדורין לו "מאי סדורין סדורין לימחל תגי תנא קמיה דרב ששת הרואה נחש בחלום פרנסתו מזומנת לו נשכו נכפלה לו הרגו אבדה פרנסתו אמר ליה רב ששת כל שכן שנכפלה פרנסתו ולא היא רב ששת הוא דחזא חויא בחלמיה וקמליה תני תנא קמיה דרבי יוחגן כל מיני משקין יפין לחלום חוץ מן היין יש שותהו ומוב לו ויש שותהו ורע לו יש שותהו ומוב לו שנאמר ִיּיוין ישמח ִלבב אנוש ִוישִ שותהו ורע לו שנאמר ִיּיתנו ְשכר לאובד ויין למרי נפש אמר ליה רבי יוחגן לתגא תני תלמיד חכם לעולם טוב לו שנאמר 22לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי